

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ | PROGRAM

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

Ρωσική Θρησκευτική Τέχνη
στην Ορθόδοξη Ανατολή:
Πολιτική, Τέχνη και Τεχνολογία

15-16 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ, ΚΟΥΜΠΑΡΗ 1

ΙΤΕ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ
BENAKI MUSEUM

15 12 2017

10:00 – 10:30 ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ | WELCOME SPEECHES

ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ | FIRST SESSION | Παρασκευή | Пятница | Friday | **15 12 2017**

ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ
PORTABLE OBJECTS OF ECCLESIASTICAL ART: POLITICAL AND IDEOLOGICAL USES

Συντονιστής | Chair: Aleksandr Preobrazhenskii

10:30 – 10:50 Nadezhda Chesnokova, Russian Academy of Sciences, Moscow

Письменные источники о русских митрах для восточных патриархов XVI - XVII века

Historical evidence concerning the donations of Russian mitres to the patriarchs of the Orthodox East: 16th – 17th century

10:50 – 11:10 Tatiana Oparina, Russian Academy of Fine Arts, Moscow

Использование патриархом Никоном икон, подаренных царю посланцами греческих монастырей

Icons Gifted to Russian Tsars by Representatives of Greek Monastery in the Iconophilic Practice of Patriarch Nikon

11:10 – 11:30 Elena Smilianskaja, National Research University, Higher School of Economics

Роль религиозных даров в планах Екатерины II по укреплению российского влияния в Греции

Religious gifts in Catherine the Great's plans to strengthen the Russian influence in Greek Lands

11:30 – 11:50 Lora Gerd, Saint Petersburg Institute of History of the Russian Academy of Sciences

Αναζητώντας το Βυζάντιο στην Ελλάδα: μία ρωσική προσέγγιση (1850 – 1914)

Searching for Byzantium in Greece: a Russian approach (1850 – 1914)

11:50 – 12:10 ΣΥΖΗΤΗΣΗ | DISCUSSION

12:10 – 12:40 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΓΙΑ ΚΑΦΕ | COFFEE BREAK

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ | SECOND SESSION | Παρασκευή | Πятница | Friday | 15 12 2017

ΡΩΣΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (16ΟΣ - 20ΟΣ ΑΙ.)
RUSSIAN RELIGIOUS ART IN GREECE (16TH - EARLY 20TH C.)

Συντονιστής | Chair: Γιάννης Καρράς

12:40 – 13:00 Νικόλαος Σιώμκος, Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και Αγίου Όρους
Halkidiki and Mount Athos Ephorate of Antiquities

Ρώσικα θρησκευτικά έργα της μονής Βατοπεδίου
Russian religious art objects in the Vatopedi monastery

13:00 – 13:20 Διαμάντω Ρηγάκου, Εφορεία Αρχαιοτήτων Κέρκυρας
Corfu Ephorate of Antiquities

Οι σχέσεις της Κέρκυρας με την Ρωσία. Η μαρτυρία των έργων τέχνης
The relations between Corfu and Russia: the testimony of the works of art

13:20 – 13.40 Γιουλιάνα Μπόιτσεβα, Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών - ΙΤΕ
Institute for Mediterranean Studies - FORTH

Η μουσειοποίηση, ως δεύτερη υποδοχή των ρωσικών εικόνων στον Ελληνικό χώρο: Η συλλογή του Μουσείου Μπενάκη
Musealization as a Second Reception of Russian Icons in Greece: The Benaki Museum Collection

13:40 – 14:00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ | DISCUSSION

14.00 – 15.30 ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΟ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ | LUNCH BREAK

ΤΡΙΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ | THIRD SESSION | Παρασκευή | Πятηница | Friday | 15 12 2017

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ «ΖΗΤΕΙΑΣ» ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
THE «ZETEIA» INSTITUTION AND RELIGIOUS TRANSFERS

Συντονίστρια | Chair: Natalia Komashko

- 15:30 – 15:50 Φώτιος Δημητρακόπουλος**, Τμήμα Φιλολογίας, Τομέας Βυζαντινής Φιλολογίας και Λαογραφίας, Ἐθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Faculty of Philology, Department of Byzantine Philology and Folkloristics, University of Athens
Αρσένιος Ελασσόνας (1550 – 1626): «ζητεία», παραμονή στη Μόσχα και δωρεές εικόνων
Arsenius archbishop of Elasson (1550 – 1626): “zeteia”, stay in Moscow and icon donations
- 15:50 – 16:10 Κρίτων Χρυσοχοΐδης**, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών, Τομέας Βυζαντινών Ερευνών, ΕΙΕ
Institute of Historical Research, Section of Byzantine Research, NHRF
Μοναστηριακή ζητεία και Ρωσία. Οι ιδιαιτερότητες μιας σχέσης (16ος – 18ος αι.)
Monastery zeteia and Russia: the particularities of a relationship (16th – 18th c.)
- 16:10 – 16:30 Elena Boeck**, DePaul University, Chicago
Τριχερούσα|Troeruchitsa: Τρία χέρια, τρία αφηγήματα, τρεις παραδόσεις
Triheirousa|Troeruchitsa: Three Hands, Three Narratives, Three Traditions
- 16:30 – 16:50 ΣΥΖΗΤΗΣΗ | DISCUSSION**
- 16:50 – 17:10 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΓΙΑ ΚΑΦΕ | COFFEE BREAK**

ΤΕΤΑΡΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ | FOURTH SESSION | Παρασκευή | Πятηνιца | Friday | 15 12 2017

ΕΥΣΕΒΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ: ΟΙ ΡΩΜΙΟΙ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ ΩΣ (ΜΕΤΑ)ΦΟΡΕΙΣ ΤΕΧΝΗΣ
PIETY AND ECONOMY. RUSSIA'S GREEKS AS ART TRANSFER AGENTS

Συντονίστρια | Chair: Elena Smilianskaja

17:10 – 17:30 Γιάννης Καρράς, Ινστιτούτο Ανώτατης Εκπαίδευσης Φοιτητών, Φράιμπουργκ
European Union Center, Institute for the Higher Education of Students, Freiburg
Το εμπόριο θρησκευτικών αντικειμένων από τους Ρωμιούς 18ος - αρχές 19ου αιώνα
The trade of religious objects by the Greeks 18th - early 19th c.

17:30 – 17:50 Τζελίνα Χαρλαύτη, Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών - ΙΤΕ, Τμήμα Ιστορίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Institute for Mediterranean Studies - FORTH, Department of History, Ionian University
«Αδελφοί Βαλλιάνου», οι κεφαλλονίτες μεγαλέμποροι και εφοπλιστές της Νότιας Ρωσίας “Μεγάλοι Ευεργέτες” της Ελλάδας
«Vagliano Brothers», the Cephalonian big merchants and shipowners of South Russia - «Big Benefactors» of Greece

17:50 – 18:10 Χρίστος Χατζηιωσήφ, Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών - ΙΤΕ
Institute for Mediterranean Studies - FORTH
Ορθόδοξη πίστη και οικονομικοί στόχοι στις Ρωσοελληνικές σχέσεις στα τέλη του 19ου αιώνα
Orthodox Piety and economic objectives in the Greek - Russian Relations in late 19th century

18:10 – 18:30 ΣΥΖΗΤΗΣΗ | DISCUSSION

**18:45 – 19:30 ΞΕΝΑΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ “ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΑΠΟ ΤΗ ΡΩΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ”
GUIDED TOUR AT THE EXHIBITION “RELIGIOUS ART FROM RUSSIA TO GREECE”**

**20:00 ΔΕΙΠΝΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΜΙΛΗΤΕΣ
DINNER FOR THE SPEAKERS**

16 12 2017

ΠΕΜΠΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ | FIFTH SESSION | Σάββατο | Суббота | Saturday | 16 12 2017

ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΡΩΣΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ – I
TECHNOLOGICAL PARTICULARITIES IN THE PRODUCTION AND CONSERVATION OF RUSSIAN ICONS I

Συντονίστρια | Chair: Elena Saenkova

10:00 – 10:20 **Daria Pershina**, *Tretyakov State Gallery*

Богоматерь Печерская 13 в. из собрания Государственной Третьяковской галереи. Результаты последних технологических исследований

The Icon 'Theotokos of Pechery (Svenskaya) with Celebrant Anthony and Theodosius' (13th cent.) from the Collection of the State Tretyakov Gallery. The Results of Conservation and technical Examination

10:20 – 10:40 **Dmitrii Pershin**, *Tretyakov State Gallery*

Технологические особенности деревянных основ русских икон. Из опыта исследования памятников собрания Государственной Третьяковской галереи

Technological Peculiarities in the Construction of the Icon Basements of Russian Icons. Research based on the artworks of the Tretyakov State Gallery

10:40 – 11:00 **Sofia Sverdlova**, *Tretyakov State Gallery*

Техника рисунка в произведениях Симона Ушакова

Drawing in the Works by Simon Ushakov

11:00 – 11:20 **ΣΥΖΗΤΗΣΗ | DISCUSSION**

11.20 – 11.50 **ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΓΙΑ ΚΑΦΕ | COFFEE BREAK**

ΕΚΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ | SIXTH SESSION | Σάββατο | Κυββοτα | **Saturday** | **16** 12 2017

ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΡΩΣΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ II
TECHNOLOGICAL PARTICULARITIES IN THE PRODUCTION AND CONSERVATION OF RUSSIAN ICONS II

Συντονίστρια | Chair: Elena Saenkova

11:50 – 12:10 **Γεώργιος Καραγιάννης**, Ίδρυμα ΟΡΜΥΛΙΑ

The Ormylia Foundation

Σύγχρονες τεχνολογίες μελέτης βυζαντινών εικόνων και ζωγραφικών έργων τέχνης εν γένει και η μεταφορά της χρήσης αυτών στην διάγνωση των ρωσικών εικόνων. Μια πρώτη προσέγγιση.

Modern technologies for the study of Byzantine icons and paintings in general and transferring their use for diagnostics and analysis of Russian icons. A first approach

12:10 – 12:30 **Ελένη Βερόνικα Φαρμακαλίδη**, Τμήμα

Συντήρησης, Μουσείο Μπενάκη

Conservation Department, Benaki Museum

Συντήρηση και προετοιμασία των ρωσικών εικόνων της συλλογής του Μουσείου Μπενάκη για την έκθεση «Θρησκευτική Τέχνη από τη Ρωσία στην Ελλάδα»

Conservation and preparation of the Russian icons of the Benaki Museum Collection for the exhibition “Religious Art from Russia to Greece”

12:30 – 12:50 **ΣΥΖΗΤΗΣΗ | DISCUSSION**

12.50 – 15.00 **ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΟ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ | LUNCH BREAK**

ΕΒΔΟΜΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ | SEVENTH SESSION | Σάββατο | Κυββoτα | Saturday | 16 12 2017

ΟΙ ΡΩΣΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ: ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ, ΕΠΙΡΡΟΩΝ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ - I
RUSSIAN ICONS IN GREECE: QUESTIONS OF RECEPTION, INFLUENCES AND INTERPRETATION - I

Συντονίστρια | Chair: Γουλιάννα Μπόιτσεβα

15:00 – 15:20 Τατιάνα Μπορίσοβα, Τμήμα Ρωσικής γλώσσας και φιλολογίας και σλαβικών σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Department of Russian language and literature of Slavic Studies, University of Athens

Το ποιητικό κείμενο και η αγιογραφική του ερμηνεία: ο Ακάθιστος ύμνος στη θρησκευτική τέχνη της Ρωσίας και της Κρήτης
Poetic Text and its hagiographic representation: The Akathistos Hymn in the Russian and Cretan Religious Art

15:20 – 15:40 Natalia Komashko, *Museum of Ancient Russian Art "Andrei Roubliov"*

Русская икона «Чудо Георгия о змие» конца XVII века - храмовый образ церкви Св. Георгия тис Политиас в Касторье
The late 17th century Russian icon of St. George and the Dragon from the church of St. George Politeias in Kastoria

15:40 – 16:00 Aleksander Preobrazhenskii, *Moscow State University*

Русские миниатюры в рукописях греческих каллиграфов рубежа XVI – XVII веков как художественный и культурный феномен пост византийской эпохи

Russian miniatures in the manuscripts of Greek calligraphers at the turn of the 16th and 17th centuries as an artistic and cultural phenomenon of the post - Byzantine era

16:00 – 16:20 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΓΙΑ ΚΑΦΕ | COFFEE BREAK

ΟΓΔΟΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ | EIGHTH SESSION | Σάββατο | Κυβότα | Saturday | 16 12 2017

ΟΙ ΡΩΣΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ: ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ, ΕΠΙΡΡΟΩΝ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ - II / RUSSIAN
ICONS IN GREECE: QUESTIONS OF RECEPTION, INFLUENCES AND INTERPRETATION - II

Συντονίστρια | Chair: Τατιάνα Μπορίσοβα

16:20 – 16:50 Νικόλαος Γραΐκος, Δρ Ιστορίας της Τέχνης Α.Π.Θ.

PhD in Art History, Aristotle University of Thessaloniki

Παρατηρήσεις για τις επιρροές της ρωσικής εκκλησιαστικής τέχνης στην αντίστοιχη νεοελληνική (19ος - 20ος αι.)

Observations on the influence of Russian ecclesiastical art on Modern Greek art (19th - 20th c.)

16:50 – 17:10 Elena Saenkova, *Tretyakov State Gallery*

Ρωσικές εικόνες στην Ελλάδα: ζητήματα απόδοσης και έρευνας

Russian icons in Greece: questions of attribution and research

17: 10 – 17:30 ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ | DISCUSSION AND CONCLUSIONS

INTERNATIONAL SYMPOSIUM

Russian Religious Art
in the Orthodox East:
Politics, Art and Technology

DECEMBER 15-16, 2017

Amphitheatre of the Benaki Museum

FORTH

INSTITUTE FOR MEDITERRANEAN STUDIES

**ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ
BENAKI MUSEUM**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

PROGRAM